

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 157 (6086)
АВГУСТЫН
5
СУББОТО
1950 он

Сая 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нүхэр И. В. СТАЛИНДА амаршаланууд (2-дох
ноур).
Эдэнэр уялгаяа дүүргэнэ (1-дхи ноур).
Эб найрамдал хамгаалха тухай Стокгольмско Урыада
115 миллион 275940 советскэ гражданинууд гараа таби-
ба (1-дхи ноур).
ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ (2-дох ноур).
В. И. Ленинэй эсхөлбонуудай хорин наймадахы том
(2-дох ноур).

Убнэ гэжээл бэлдэхлгын темп ба шанарыг дээшнэ
үргээл (3-дахы ноур).
Д. Мадасон. — Кяхтадахы музей (3-дахы ноур).
Ц. Жимбиев. — Баян Нуга (поэмэ) (4-дахы ноур).
Н. Муратов. — Эб найрамдалай, бээ даанхай бай-
далай ба демократин түлөөл (4-дахы ноур).
Корейдхи собитинууд (4-дахы ноур).

Таряа хуряалгыг ба тушаалгыг эмхитэйгээр эхилхэ

Хүдөө ажахын жэлэй тон харуулсагатай үе — таряа хуряалгыг ба тушаалгыг үе эхилхэ. Республикын олонхи колхозуудай партизанууд дээгүүр таряан эдэшэбэ. Прибайкальска, Бичурын, Кудайн, Хэжэнгын, Баргажанай ба Молюгын аймагуудай зарим колхозууд мүнөө намарай хара таряанай ба хабарай орооһото хуряануудай ургасын түрүү-гээр хандахаа ба тэрэниие өөрөө бүтэхэднэ шахуу табиыхаа боли-жо, ургаса хуряалгада ба түрэнэ таряа тушаалгада бэлдэхэе дари дүүргэхын тула эрид хэмжээнүү-дье абаха уялгатай. Хуряалгада оролгыг оройтуулжа яашы боло-хогүй. Юундэб гэхэдэ, эдэшэһэн таряан ахаржа, орооһо таряанай эхэ гээлтэ болох байна. Мүнөө механизаторнуудай ба колхозни-гуудай зорилго хадаа үдэр һүниие мэдэнгүй ажаллажа, бүхи машина зэмсэгүүдэ найнаар түхээрээ, үр-гэлжын хуряалгада эмхитэйгээр га-раха ябадал болоно.

Хуряалгын хүдэлмэринүүдтэй нэгэн хамта түрэнэ таряа тушаал-гыг ябуулха шухала. Колхозуудай түрүүшын нангин уялга хадаа тар-яа тушаалгаар түрэнгээ сүм тоо-сохо абадал мүн. Партияна ба ажахын кадрнуудыг, хүдөө ажа-хын бүхи хүдэлмэрилэгшэдыг Нү-хэр Сталин нигэжэ хургана: «...Гол зорилгооо бү намааратгы, ху-риялгын түрүүшын үдэрнүүднэ таряабэлдэхэе дэлгэрүүлээд, түр-гээр ябуулагты, ушарын түрүү-шын зорилго — таряабэлдэхэй тү-сэбье гүйсэхэлэ мүн...».

Мүнөө жэлэй ургаса хуряалга эмхэд илгаатай байна. Энэ илгаа үб гэхэдэ, таряан эртэ ба нэгэ мэдээр эдэшэжэ, комбайнуудыг ба простой машинануудыг ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрнөө үн-дэр бүтээсэтэйгээр ашарлаха хэ-рэгээр болоһон байна. Тэрэниие үн-дэр, манай республика дотор комбайнууд ба жатканууд ху-риялгын гол машинанууд мүн. Комбайнуудта ба комбайнер-нуудта тусгаар анхарал хандуул-ла хэрэгтэй, — гэжэ нүхэр Ста-лин хурдагд. — Орооһо таряа-най ажахыда эгээн харюусалга-тай хэрэг хадаа хуряалга мүн гэ-жэ таанар мэдэнэт. Хуряалга — сезонно хэрэг гээшэ, тэрэ хүдээ-лэ хуртгүй юм. Саг соош хуряабал — шүүхш, хуряалгада гээгдэбэл — алдахаш. Комбайнын улхаша-ар юуб гэхэдэ, тэрэ болбол ург-асы саг соош хуряахада туйла-даг байна. Тимэнхэ түрүү МТС-үүд ба колхозууд нэн түрүүндэ комбайнуудаа ба жаткануудаа найнаар заһабарилжа дүүргэһэн, комбайнона аргадаудыг бүри-дүүлһэн байха юм.

Гүрэнэ таряа тушаалгын август харын график баталагдаа. Энэ графиге час, үдэр бүхэндэ заага-гүй дүүргэжэ гээшэ колхозуудай хүтэлбэрлэгшэдэй уялга мүн. Та-рияа тушаалгыг эмхитэйгээр ябуу-лхын тулада транспортна бригад-ануудыг бүридүүлжэ, тэрэниие хэ-рэгтэй бүхи юмэнүүдээрнэ бүрин хангаха шухала. МТС-үүд хадаа гүрэнэ таряа тушаалганы кол-хозуудта туйлаха зэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта, зарим аймагууд-ай колхозууд ба зарим МТС-үүд таряа хуряалгада бэлдэхэе үшөө дүүргээдүй байна. Прибайкальска аймагта комбайнуудай ба жатка-нуудай заһабарилга дүүргэгшгүй байхаа гадна, таряа сэбэрлэ-рин машинанууд найа заһабари-лагдажа эхилээ. Яруунын ба Хо-нын аймагтай колхозууд жатка-нуудайнаа гурбанай нэгэ хубие заһабарилжа байна. Кяхтын МТС 17 комбайнуудайнаа минд 6-нь заһабарилла, молотилкануудай ба жаткануудай заһабарине үшөө икхлээдүй байха юм. Тэрэшэлэн Гашейн, Удын, Хонхолойн, Са-ман-Усанай МТС-үүдтэ комбайн

Ургаса хуряалгын ба таряабэ-лдэхэй түсэбье дүүргэлгын ам-жалта хадаа ажалшад дунда партиан организацинуудай ябуу-лхан нитэ-политическэ ба эмхидх-лэй хүдэлмэригөө дулдыдаха бай-на. Мүнөө үедэ партиан организа-цинуудай нитэ-политическэ хү-дэлмэрин центр хадаа полевод-ческо ба тракторна бригаданууд болохо ёһотой. Колхознигуудай ба механизаторнуудай ажалай эдэбхи үсэхэе дээшлүүлхэ, таряа ху-риялгыг ба тушаалгыг амжалта-тайгаар дүүргэхын түлөө социа-листическэ мурсыгөө үргэнөөр дэл-гэрүүлхэ гээшэ парторганизаци-нуудай зорилго мүн.

Эдэнэр уялгаяа дүүргэнэ
Улан-Удын ликёро-архинин за-водой коллектив Стокгольмско Урыа доро гараа табихадаа, энэ оной үйлдбэрин түсэбье Агуу-хэз Октябрьска революциин ойн үдэр хүрэтэр дүүргэжэ гэгэн уялга абаһан юм.
Мүнөө заводой хүдэлмэришэд ажаллангаа темпые улам хурда-лана. Гарганай продукциинь ша-нар бүри найжараа. Заводой бү-хы цехүүдтэ хүдэлмэришэд, бригаданууд хоорондоо мурсыгээ Тэрэниие ашаар хүдэлмэришын бүхэн халаан бүрин ажалай бүтээсэ арбаад процентээр дээ-шлээ.
Эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаһан саһна хойшо

архинин заводойхид түсэбэйнгөө дээдэ тээ 3650 декалитр алдэб архинуудыг үйлдбэрилэн гарга-һан ба шанарай талаар найн по-казатель туйладаг болобо.
Коллективэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мурсыгөөндэ Ири-на Гавриловскайгай бригада тү-рүүлэн ябана. Энэ бригадын гэг-шүүд бүгдөөрэн стахановецууд болонхой, Тэдэнэр дээшлүүлэн үгтэйэн даалгбарине халаан бү-ридэ 130 процент дүүргэжэ, за-вод соогоо түрүүлэн ябана.
Мүнөө заводой коллектив жэр-лэйнгээ түсэбье уридшалан дүүр-гэхын түлөө тэмсэлээ улам шан-гадхан ажаллана.

Эб найрамдал хамгаалха тухай Стокгольмско Урыада 115 миллион 275940 советскэ гражданинууд гараа табиба

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитеднээ

Атомна зэбсэбье хоримжолхо тухай, агрессин ба улад зоние олоор хюдаха зэбсэбье түрүүн хэрэглэһэн правительстве сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохо тухай эб найрамдалай тала баригшад Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй Стокгольмско Урыада гар табиһын тула СССР дотор ябуулагдажа байгаа кампаниин дунгуудыг эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитет согсолбо. Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй шийдхэбэрин үндэһөөр, 16-һаа дээшэ наһанай бүхи гражданинууд Стокгольмско Урыада гар табижа шалаха байгаа.
Нютагуудһаа абтанан мэдээлнүүдыг үндэһэ болгон, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй тодорхойлоной ёһоор, атомна зэбсэг хорихо тухай Урыада гар табилаа орон доторнай, алас холын зарим районуудһаа бэшэндэ дүүргэдэ, эдэ районуудта тус кампани мүн лэ тон наждаа дүүргэдэхэ байна.
Кампаниин эхилһэнһөө хойшо — июнин 30-һаа августын 1 хүрэтэр — эб найрамдалай тала баригшад Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй Урыада бүхидөө 115 миллион 275940 советскэ гражданинууд гар табиба.
Советскэ Союзай бөө хүсэһэн хүн зон барандаа дайнда эсэргүү-сэхэ, атомна зэбсэг хорихо, тус хорилгыг сахиһын тула уласхо-рондын хиналта байгуулаха, ямар-нэгэн орондо эсэргүүтээр атомна зэбсэг хэрэглэһэн правительстве сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохо хүсэлтэй байһаниин кампаниин дунгуудһаа харагдана.

Советскэ хүнүүд Стокгольмско Урыада нэгэн паналаар гар та-бихадаа, эб найрамдалда дуратайгаа, бүхи арадуудтай хани харил-саатай байхыг хэлбэрлэгшгүйгөөр хүсэлдөө бүхи дэлхэйд элрхэй-лэн харуулаа, дайнда эсэргүү, эб найрамдал бэхжүүлхын түлөө, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй ариун хэрэгтэ шэнэ оруулагта эхэн байна. Эб найрамдалай тала баригшад улас-хоорондын эмхидмэл фронт хадаа советскэ арадай нэрэ дээрэ үнэн ба найдбарита түшэг тулгууртай байна.
Олон тоото суглаанууд ба митингүүдыг хэжэ, СССР-эй ажал-шад болбол корейскэ аралта эсэргүү дээрмэдэлгын дай ябуула-ша гадаадын агрессорнууд тушаа ехэ эзбүүрхэл мэдүүлээ, Корейнэ гадаадын сэрэгүүдыг дары сагаар гаргахыг эринэ.
СССР дотор Стокгольмско Урыада гар табила хадаа городууд ба деревинүүдтэ политическэ хүсэтэ дэбжэлтын оршон байдалда ябуулагдаба. Советскэ правительствын Сталинска эб найрамдалгай гадаадын политикыг советскэ арад хүсэдөөр, нэгэн паналаар най-шаһанаа харуулаба.
Эб найрамдалай тала баригшад Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй Урыада гар табижа кампаниин дунгууд хадаа Советскэ Союзай арадууд өөрынгөө правительствын хүтэлбэри доо саашадашье бүхи дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхжүүлхын түлөө, дайнда эсэргүү тэмсэлдэй түрүүшын зэргэдэ ябаха байһан тухай гэршэлбэ.

Талха татагшад рапорт

Стокгольмско Урыа доро гар табихадаа Улан-Удын мелкомби-надай бүхи хүдэлмэришэд июль нарын түсэбье заагагүй 110 про-цент дүүргэхэди гэгэн уялга аба-һан. Энэ томо комбинатта талха таталгыг 10 процентээр дээ-шлүүлхэ гээшэ городой ажалшад-та түсэбэй дээдэ тээ хэлэн арбаад мянган пүүд эрхим шанартай тал-ха, хилэмэ үгэхэ гэгэн уялга байһыг мэдэнэди.
Мелькомбинатдай коллектив июль нара соо абаһан уялгаяа 15 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ. Август нарада уялгага түсэбөө бүри эхээр үлүүлэн дүүргэхын, талха таталгыг найжаруулхын, хорол-то ба гээлтэе отголон усалгахын түлөө комбинатдай хүдэлмэришэд тэмсэжэ байна.

Комбинатдай хүдэлмэришэдэй мурсыгөөн

Улан-Удын мяха-консервын комбинатдай хүдэлмэришэд эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаһаар нара шахуу болобо.
Цех бүхэнэй коллективүүд энэ вахтада жагсаһынгаа урда тээ үйлдбэрингөө суглаанууд дээрэ улам дээшлүүлэгдэһэн уялгануудыг абаһан. Мүнөө бригада, халаан ба цех бүхэнэй коллективүүд абаһан уялгануудаа бо-лото дээрнэ амжалтатгайгаар бээ-дүүлжэ байна.
Комбинат бүхи дээрэ июль на-ра соо продукци үйлдбэрилхэ тү-сэбөө 107,9 процент дүүргэжэ.
Мал үсэлэлгын цехтэй хүд-элмэришэдэй ба бригадануудай хоорондо социалистическэ мур-сыгөөн зүбөөр эмхидхэгдэхэй. Цех-хын начальник нүхэр Парфёнов үдэр бүхэндэ хүдэлмэришэдэй туд бүрин уялгануудай ямаргаар дүүр-гэдэжэ байһаниие шалган харадаг байха юм.
Стахановец Коноваленко гэгшын хүтэлбэрилдэг Мал үсэлэлгэдэй бригада эдбхитэй эмхитэйгээр хү-дэлмэрилжэ, халаанайнгаа нормые саг үргэлжэ 130 проценттээ доошо бэшээр дүүргэнэ. Энэ цехынхид

Түмэрзамайхидай ажалай дэбжэлтэ

Зүүн-Сибирин түмэр харгын Улан-Удын отделениин түмэрза-майхид үйлдбэрин үндэр пока-зательнуудыг харуулжа байна.
Машинистууд, депогой ба станциин хүдэлмэришэд найхан нүхэр Сталинда эльгэһэн бэшэ соогоо абаһан уялгануудаа бээ-дүүлхын түлөө большевистскэ тэмсэжэ ороо. Август нарын тү-рүүшын үдэрнүүднэ эхилжэ от-делениин хүдэлмэриин бүхи по-казательнууд июль нарынхидна эрид дээшлээ. Эдэ үдэрнүүдтэ поездуудай ябалгын графигыг гүйсэдхэлгэ нилээд ехээр дээш-лээ.
Августын 2—3 үдэр Мысовая станциинхид стахановска ажа-лаараа отделеени дотороо найн жэшээнүүдыг харуулаа. Станциин дежурна нүхэр Житкевич, ваго-нуудыг шалган харагшад аха-лаша нүхэр Походенко гэгшэд поездуудыг расписаниин ёһоор түргэн методээр станцинаа ябуу-лхан байна. Сүүдкэ соо состав бү-хэниие ябалга гуша гаран мину-таар хурдадхагдаһан ба 1000 ша-хуу вагоно-час алмалта хэгдэһэн байна.
Машинистууд — табанзуутан туйлаһан амжалтануудаа улам арбидхана. Тэдэнэй шэн зоригто ажалай ашаар үдэр бүхэндэ 10 гаран локомотивууд гүйлгынгөө нормые 50—70 километрээр үлү-лэн дүүргэнэ. Түрүү машинист-нууд Здаров, Дубинин, Боро-вничкий ба бусад хүсэтэ паровозуудайнгаа гүйлгыг сүүдкэ соо дунда зэргээр 530 километр хүргэжэ, эб найрамдалай стахановска вахтын эдэ үдэрнүүдтэ түрүүлэн ябанал.

Шэнэ уялгануудыг абаһан

«Бурмонголск» трестын Бай-кальска леспрохозой (директо-рын нүхэр Калмыков) коллектив эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаһанхай.
Үнгерэгшэ июль нара соо лес-прохозой хүдэлмэришэд стахановскаар ажаллажа, модонуудыг нала болгон урадуулаар на-рынгаа даалгбарине 135 про-цент дүүргэжэ. Тингэжэ, тус-эбэйнгөө дээдэ тээ 10.000 кубо-метр модо хэрэглэгшэдтэнь ябуу-лаа. Мүнөө эдэнэр туйлаһан ам-жалтаараа һанаагаа амаргүй. Үдэр эрхэ бүри мурсыгөөнэй дол-гын улам эршэдэнэ.
Найхан, эндэ хүдэлмэрилдэг модо урадуулаһад бин байһан арга боломжонуудаа дахин хара-жа үзөөд, модо урадуулгын даалгбарита түсэбье болзо-һоон урид 10 хоноггоор дүүргэхэ гэгэн нэмэлтэ уялга абадал.
Д. Очиржапов.

Эрхим жэшэ харуулал

Улан-Удын судно-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд эб найрамдалай тала баригшадай фронтые өөһэднэгөө шэн зоригто ажаллаар бэхжүүлжэ байна.
Механическа цехын коллектив эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаад байхадаа, станоч-ник бүхэн үйлдбэрингөө бүтээ-сүүдэ 150 процент хүрэтэр дээш-лүүлхэ гэгэн уялгаяа нэрэтэй түр-этэйгөөр дүүргэжэ байна. Мү-нөө тус цех дотор хүдэлмэрилэг-шэдэй дунда нормоео дүүргэдэг-гүй хүн үгы.
Сталинградска тулалдаанда не-мецкэ фашистнарта эсэргүү дай-лалдан нүхэр Чагирев мүнөө то-карбөр ажаллана. Токарь Чагирев стахановска энэ вахтада жагсаад

Эб найрамдалай вахтада

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэ-рэмжэтэ сэмбын фабрикийн хүдэл-мэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Стокгольмско Урыа доро өөһэднэгөө гар таби-гыг стахановска ажалаараа бүри бэхжүүлнэ.
Фабрикийн цех бүхэнэй коллек-тивүүд эб найрамдалай вахтада жагсаад, мурсыгөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэжэ байна. Эн-дэ үйлдбэрин үндэр бүтээһын түлөө тэмсэл ябуулагдахаа га-дна, мүн материал арбидха ба про-дукциин эрхим шанар туйлахын түлөө хүн бүхэн оролдолго шада-баряа гаргана.
Үнгерэгшэ июль нара соо фабри-кийн хүдэлмэришэд валова продук-циин үйлдбэрилхэ даалгбарыа 116,8 процент дүүргэжэ, түсэбөө галуур 4273 метр һайн шанартай сэмбэ үйлдбэрилэн гаргаа.
Энэ мурсыгөөндэ нооһо ээрэдэг цехын солото стахановцууд нүхэр Кудрявцева ба Васильева гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгар-жа, фабрикийнгаа Хүндэлэй док-када бэшэдэхэ эрхэ олонхой. Тэ-дэнэр хадаа нооһо ээрэлгыг түр-гөөр шудалжа, түргэн методээр хүдэлмэрилдэг болоо.
К. Григорьев.

Эхэ орон доторнай үргэн далай-сатгайгаар дэлгэрһэн эб найрамдалай стахановска вахтада Усть-Баргажанай заһаа-консервын комбинатдай хүдэлмэришэд эдбхитэйгээр хабаадаһана. Комбинатдай бригада бүхэн абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхын түлөө стахановскаар хүдэлмэрилжэ байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус комбинатдай стахановска бригадын гэгшүүд (Зүүн гарһаа) Е. Дружинина, А. Татъяникова, Е. Межерцака гэгшэд бэлэн болоһон продукциа хайрсаглажа байна.
М. Миневэй фото.

Кяхтадахи музей

(Түгсхөл. Эхинийн манай газтын июнийн 18 ба 28-най номеруудта)

Агитаторнууд үбнэ хурялга дээрэ

Хорин аймагйа колхозуудай хурялга дээрэнэ 242 агитаторнууд коммунистууд ба комсомолууд томилогдоод, нийтэжүүд хүдэлмэри ябуулжа...

Ярууны аймагйа Моголовой Чарамжэтай колхозой хоншоод хони үсхэбарилжа 3 жалайнгэ тусамы мүнөө жэлдэ дүүргэжэ гэгэн улага абанхай. Энэхэ хоншоод хони үсхэбарилжа байгша онойнгоо тусамы үлүүдэ дүүргэд, гурван хоно тусамы галуур тушаагаа. Электрин хүсөөр нооно хайшалха аргат худалдан абанхай байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус колхозой хоншоой отара бэлгээр дээр. М. Миневэй фото.

Ударна 15 хоног соносхоо

Тэжээл бэлэдхэлгын темпы хурдалдаха зорилгоор Ярууны мяханай совхоздо 15 удэрэй (июлийн 21-нээ августын 5 хүртэр) ударна үдэрүүд соносхогдоо. Совхозой дирекци болбол бүх түрэлэй тэжээл бэлэдхэхэ даалгавариинууды бригада бүхэндэ хүргэжэ байна.

Харуула. Мүн морин сенокосилканыудай машинистууд Ширалова, Базарова, Дугарова, Ашатгуева болон бусад үдэр бүри нэгэ халаанай морьор 5,5-6 гектар сабананад. Тэдэйннэ тармууршад ба хүри хаяшад гэгэдэнэгүй.

Агитационис хүдэлмэрине үдэр үдэр тэжээл табиган Ашангын соной Чапеевай нэрэмжэтэ колхозой үбнэ хурялга дээрэ амжалта...

А. Костеев.

Татьяна басаганай эрхим жэшээ

Сэлмэг туналгай зунай үлгөөгүүр үдэрүд нэбшээндэ шэмэтэй ногоон хоншуу үнэр анхилна. Дунда зэргын бэтэй, залуухан басаган жажуура лабаадхалаад, үдэрүдгэр сабшажа оробо, Ебэхэ ногоо эхээрүүдлэн үргэн мур...

Нима Цынгув.

Недондонойгоо алдуунууды дабтажа болохогүй

Үнэрэгшэ жэлдэ Ахын аймагйа колхозууд үбнэ тэжээл элбэг дэлгэр бэлэдхэнгүй, адуу малаа мээр гарзалуулан юм. Байгана оной түрүүшын 5 нара соо үдэр дэ олон толгой мал хоролтоо оруулагдаа.

Гурба удаа хаанай ашаар

Гүнэй валова абтасы дээшэ-дүүлхын ба гүрэндэ гурба удаа тусамы гурба удаа хаанай ашаар үдэр бүри 30 процентээр дээшлээ. Жэшээлхэд, тус фермын хаанайн Парасковья Мякотина үдэр соо үлсэн бүришөө дунда зэргээр...

Хурялгада найнаар бэлэдхэнэ

Курумканай аймагйа Лениней нэрэмжэтэ колхозой түмэрш дархашуул нүхэд Ц. Батуева ба А. Шадаев гэгшэд 25 сенокосилжа ба...

Убнэеэ сомонгүй, гутаана

Мүнөө жэлдэ Түнхэнэй аймагйа колхозуудта үбнэ ногооной ургаса недондонойнхоо нилээдгүй хайн байна. Тиймэнээ, колхозно нийтын малажалда тэжээл бэлэдхэхэ тусам үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжнууд бүрин би.

Хурба удаа хаанай ашаар

Гүнэй валова абтасы дээшэ-дүүлхын ба гүрэндэ гурба удаа тусамы гурба удаа хаанай ашаар үдэр бүри 30 процентээр дээшлээ. Жэшээлхэд, тус фермын хаанайн Парасковья Мякотина үдэр соо үлсэн бүришөө дунда зэргээр...

Хурялгада найнаар бэлэдхэнэ

Курумканай аймагйа Лениней нэрэмжэтэ колхозой түмэрш дархашуул нүхэд Ц. Батуева ба А. Шадаев гэгшэд 25 сенокосилжа ба...

Музейн доодо дасхартахи коридор соогуур олон шафууд ба экспонатууд байна. Энэ шкаф соогууртай юу байдаг юм? гэжэ хэдэн хүнүүд Радионо Филипповичээ асууна.

Манай музей Кяхта шадархи хургуулинуудта эхээр туналдаг, хүдэлмэриний хамбалсадаг юм. Энэ шкаф соогуур хургуулин программада тааруулан, харуулан ойлгуулаха пособиууд би.

Манай социалистическэ тарваажалые хоролдог зумбараа, хулгана, жэрхи, харха гэхэ мэтэ амитад, мүн малажалдай дайса—шоно, доргоноуд эндэ байна. Мүн манай хүдөө ажахыда эхэ туна хэлэг туун, турлаа, хүхы, тоншуул, хүхэсэсэгы гэхэ мэтэ олон шубууд хууна.

Мүнөө энэ зал соонь Гүрэнэй географическа обществын Кяхтын тагагай гэгшүүдэй суглаан болодог. Тус обществын тагаг Кяхтада музейн эмхидхэгшэнэй хүүүлээр, 1894 оной июлийн 13-да нээгдэнэ юм.

Хара хотые (городые) малтахалдаа П. К. Козлов урдын элдэб үнэтэ юумэнүүды олоо. Тэдэнэй тоодо 7 хэлэн дээрэ бэшгэдлэн хоёр мянга гаран номтой библиотекэ, картинанууд, статуйнууд, буд, мүнган ба бусад юумэнүүд байгаа.

Энэ хадаа Россин наукануудай Академиин 1794 ондо гарганай «Естественнэ түүхын эхин байгуулагта» гэгэн гаршагтай, 404 хуудатай ном. 1770—1780 онуудта гараган номуудшы би, 1846 ондо гараган «Үбэлэй ордоной сэрэгэй галлерей» гэжэ олон зурагтай альбом соо, 1812 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалан генералууд олон, тэдэнэй дунда Кутузов, Раевский, Баграцион ба бусад эхэ алдаршаган полководцууд байна.

Бурят-Монголой түрүүшн эрдэмтэ Доржи Банзаровой бэшэнэ «Харын шажан, бурядуудай бөөгэй мүргэл» гэжэ ном, Банзаровой статьянуудтай журналнууд би. Бурят-монгол хэлдэ ород эрдэмтэдэй шэнжэлэн номууд, словариуудшы байдаг.

Дэлхэйн гэгшэ ехэ материк—Азии ород эрдэмтэднээ ондоо хэншы найнаар шэнжэлээгүй юм. Монгол, Түбэд, Хитад гүрэнүүдэй элбэн гоби тала, үндэр хаданууд эрдэмтэдтэ мэдэгдээгүй байгаа.

Монгол, Түбэдээр, Хойто Хитадаар, Цайдам, Куэнь Лунь, Кашгари, Джунгараар 1870 онойн 1886 он хүртээр дүрбэ дахин мореор, тэмээгээр, харлагаар ябжа, Н. М. Пржевальскийн шэнжэлэн бэшэнэ номуудшы харатты.

Хара хотые (городые) малтахалдаа П. К. Козлов урдын элдэб үнэтэ юумэнүүды олоо. Тэдэнэй тоодо 7 хэлэн дээрэ бэшгэдлэн хоёр мянга гаран номтой библиотекэ, картинанууд, статуйнууд, буд, мүнган ба бусад юумэнүүд байгаа.

Энээн дээрэнээ харахалда, урдань Монголой газарта халуун тропическа газарай ангиуд байган болоно. —Алевтина Николаевна, Танай библиотекэ соо Пржевальскийн, Козловой хурагшадтай номууд би гү?

—Юу хэлээбтэ! Олон ааб даа, Харатты, энэ зузаанууд номууд—М. В. Певцово, В. И. Руборовскийн бэшэнэ номууд. Советскэй үедэ Бурят-Монголые, Азие шэнжэлэшэд тэдэ алдарта аяшадтай хурагшанарбди гэдэг. Энэ табяад номууды манай алдарта эрдэмтэ академик Владимир Афанасьевич Обручев манай музейд бэлэглэн элбэгшэнэ байна.

—Танай музей арад зонтой хэр холбоотой бэ? —Гайн холбоотой байхабди. Энэ музей соохи экспонатуудай зариманин—зоной бэлэгүүд юм. Урдань хасагууд, бурядууд, монголнууд музейд ерэхэдэ нэгэ хоёр бэлэг асараша нэн, мүнөө колхознигууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад, хурагшад холдоо юм эс асаргад, почтоор элбэгдэг.

—Долоон колос абжа таряа гэмди, Тэрэмнай найн эхилжэ гадар, мүнөө метр багтай уга болоо, мүнөөхи «Тэф» үбнэмнайшөө найнаар ургажа байна.

«Бурят-Монголы үнэн» 1950 оной августын 5. 3.

